

Eksamen i emne/fag: UVS100
Examination in subject:

kode:
Course code:

Eksaminand nr.: 147
Examinee no.:

Dato og år: 10/12-12 Ark. nr. 1 av 10 i alt
Date and year: sheet no. out of total no.

Oppgave 1

Jeg vil i denne oppgaven gjøre rede for hvordan vanlige lover, altså formelle lover, blir til i Norge. Deretter vil jeg gå inn på ulike måter organisasjoner, bedrifter og politiske partier kan virke inn på lovarbeidet.

Formelle lover er lover vedtatt i tråd med Grunnlovens § 76-81. Før lovforslag og lovarbeid ~~er~~ begynner, er det ulike faktorer som kan ha betydning for at en får et nytt lovforslag. Det kan være debatter i regjering og Stortinget, press fra bransjer og bedrifter, oppslag i media (et slags "mediasirkus"), press/påvirkning fra internasjonale rettssystemer, som EU, FN. Stortingetsrepresentanter kan også ha forslag, men felles for alle er at de må spilles inn til regjeringen.

Lovarbeidet starter i regjeringen, som kommer med lovforslag. Det velges som oftest ut en fagkomité (bestående av f. eks. fagpersonell på vedrørende område), spesielt når lovforslaget er stort og omfattende. Fagkomiteen utarbeider en utredning med bl.a. formål og bakgrunn for loven; dette er NOU (Norges offentlige Utredninger). Disse kan være stort omfattende, som f. eks. NOU'en til Biomangfoldsløva i 2004, denne var på 800 sider. Det er ikke alltid det blir laget NOU, f. eks. ved utarbeiding av ekteskapslova. Men oftest gjøres dette.

NOU'en blir sendt til departementet som arbeider med ~~vedrørende~~ området lovforslaget gjelder. Departementet organiserer høringsrunde. Det er ofte en nok så fest liste med private og offentlige ~~med~~ institusjoner som skal få

Eksamen i emne/fag: JUS100
Examination in subject:

kode:
Course code:

Eksaminand nr.: 147
Examinee no.:

Dato og år: 10/12-12 Ark. nr. 2 av 10 i alt
Date and year: sheet no. out of total no.

anledning til å uttale seg om saken. Eksempel på instansjoner er kommuner, fylkeskommuner og interesseorganisasjoner.

Etter å ha mottatt høringsmer, vurderer departementet disse merene og NOVen. Deretter utarbeides det forslag til lov som sendes til Stortinget. Denne kalles Prop. L., tidligere Ot. prop (da ordningen med steds- og lagting gjaldt): Proposisjon lov. Mange regner Prop. L. som departementets lovforslag, men er i formell forstand regjeringens lovforslag; den sendes til Stortinget fra regjeringen.

I Stortinget sendes Prop. L. til fagkomité som arbeider med vedrørende fagkområde. Denne består så langt det er mulig av representanter fra alle partier, i samme forholdsfall som i Stortinget (gjelder først og fremst de store partiene.)

Her utarbeides det innstilling til lov: Innst. L., som overføres til Stortinget. Stortinget i plenum behandler ~~det~~ lovforslaget to ganger (i henhold til Grunnlovens bestemmelser).

I Andre gangs behandling kan man evt. komme med lovanmerking. Alt behandles i plenum (tidligere delt i Otting og lagting).

Til slutt i lovarbeidet kommer Kongens/Regjeringens del. Kongen signerer loven, mens Statsministeren kontrask signerer. Dette fordi Kongen ikke skal ha ansvaret; Statsministeren har ansvar for at loven ikke gir i mot Grunnloven.

Dette skjer i Kongen i Statsråd. Konklusjon er evt. Medforretter. Når det er signert er det en kongelig resolusjon. Det bestemmes når den loven skal tre i kraft, og den kunngjøres offentlig på hørdaten (tidligere i Norges hørdende).

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

JUS 100

kode:

Course code:

Eksaminand nr.:

Examinee no.:

147

Dato og år:

Date and year:

19/12-12

Ark. nr.

sheet no.

3

av

out of

10

i alt

total no.

Organisasjoner, bedrifter og politiske partier kan påvirke lovarbeidet på ulike måter.

~~Før lovforslag~~ Før og under lovforslag/forberedende lovarbeid kan man påvirke gjennom media, og få fram synspunkt på denne måten. Det har blitt mer og mer vanlig å drive lobbyisme, altså å prøve å få fram sine synspunkt mer direkte ovenfor en person med politisk ~~med~~ innflytelse. Dette startet på 1800-tallet, og har bestig utviklet seg i perioder med mindretallsregjeringer og opposisjon. Både private, interesseorganisasjoner, og bedrifter kan gjøre dette, ofte med bruk av profesjonelle lobbyister. I Norge er det i dag om lag 500 profesjonelle lobbyister. Disse er f.eks. kommunikasjonsrådgivere, info.-rådgivere, eller jobber med marketing. Disse kan ordne møter med de politiske personene, men da må de som har "ord" i sin profesjonelle møte nett. En kan ha fått f.eks. hjelp til å lage Power Point presentasjon.

Under lovarbeidet har private og offentlige institusjoner mulighet til å påvirke gjennom høringssunden. Et eksempel er endringen av luftlovens bestemmelser om plantefelt i innmark/utmark som deling nærmere bebyggelse enn 50m. På listen for høring var bl.a. DNT, ulike kommuner og fylkeskommuner og organisasjoner som Bondelag og Småbrukarlaget. Mens DNT var for endringer, var Bondelag og Småbrukarlaget mer på grunnereis interessert. Gjennom høringen fikk de uttrykt dette.

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

Intføring i juridisk metode

Kode:

Course code: UVS100

Eksaminand nr.:

Examinee no.:

147

Dato og år:

Date and year:

10/12-12

Ark. nr.

sheet no.

4

av

out of

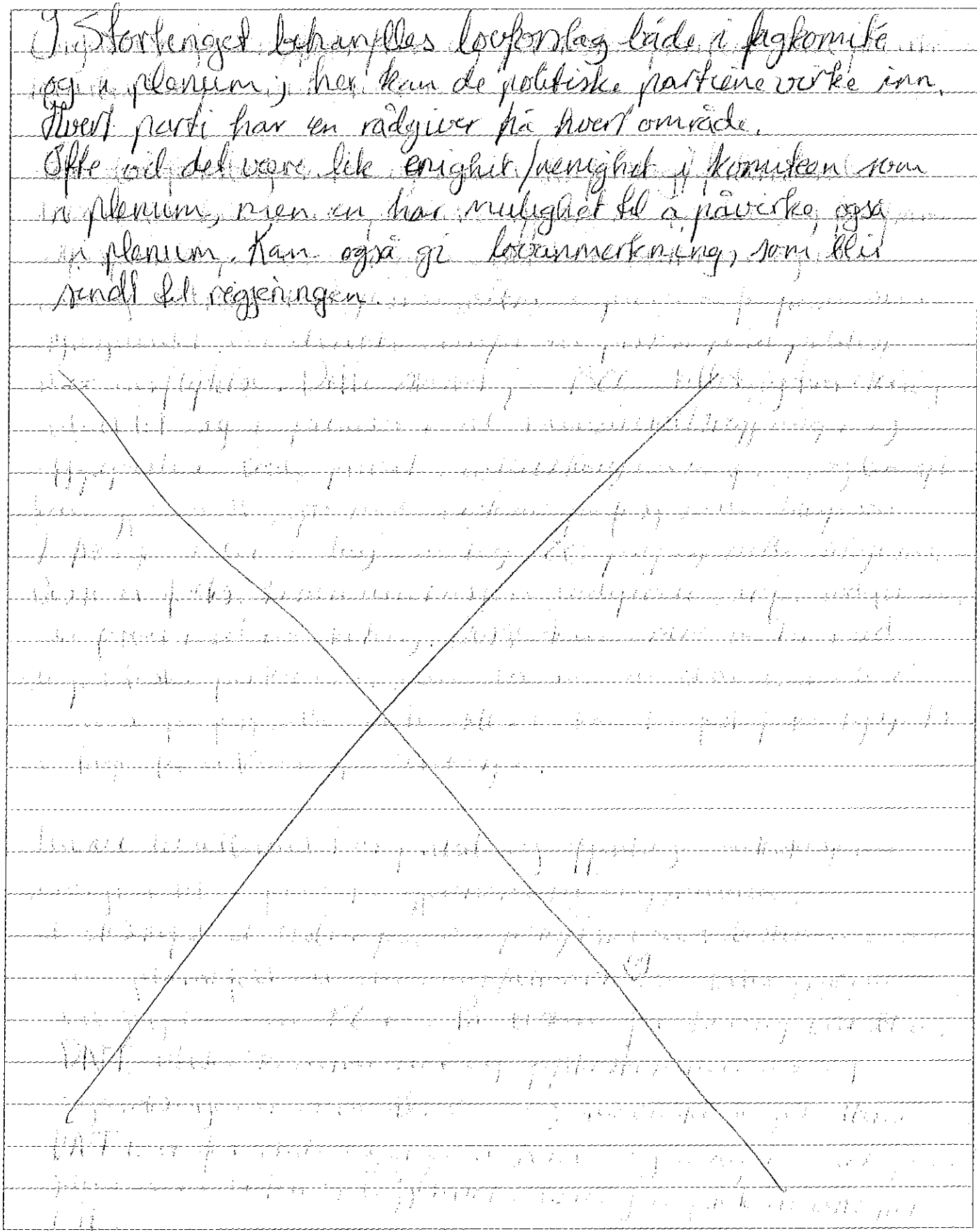
10

i alt

total no.

I Stortinget behandles lovforslag både i fagkomité og i plenum; her kan de politiske partiene virke inn. Hvert parti har en rådgiver på hvert område.

Ofte vil det være like enighet/senighet i komiteen som i plenum, men en har mulighet til å påvirke, også i plenum. Kan også gi lovarmerkning, som blir sendt til regjeringen.

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject: Innføring i juridisk metode

kode:

Course code: JUS100

Eksaminand nr.:

Examinee no.:

147

Dato og år:

Date and year:

19/12-12

Ark. nr.

sheet no.

5

av

out of

10

i alt

total no.

Oppgave 2

For å forstå en lovregel holder det ikke alltid å bare lese lovtekst, fordi ^{en møter en del} det kan være uklare ord og uttrykk der. Dette er fordi loven har en generell form; det ville vært vanskelig å skrive spesielt for alle mulige tilfeller. Den skal også kunne vare lenge. Lovreglene har en fragmentarisk form; ~~loven~~ består av enkeltregler som må leses i lys av hverandre. Det er også en del uklare ord og uttrykk fordi ord kan ha en flykende ordgrense (eks. by), en mangetydighet (f. eks. bord, "saddler og sømmer"-dommen), de kan være gamle og må derfor leses med "oldfars bilder" eller setningsoppbygningen kan føre til tvil. For eksempel kan setningen "hest og hund som er løs" føre til tvil om både hest og hund eller bare hund, gir løs.

totalt og retlig

For å forstå lovregel, må rettsanvenderen hente inn andre rettskildefaktorer enn lovteksten. Dette er faktorer som brukes i tolkningen og som får rettslig følge. Rettskildelæren og rettskildefaktorene (~~heretter r.k.f.~~) - reglene er regler for hvordan rettskildefaktorene (heretter r.k.f.) skal brukes, og er bakgrunnen for den rettsregelen vi kommer fram til. Disse må brukes for å finne ~~en~~ rettslig betydning for uklare ord/uttrykk. En deler r.k.f. reglene i tre:

- Relevans: hvilke kilder er det lovlig å legge vekt på? Disse er lovlig i lovtekst, forarbeider, rettspraksis, andre myndigheters praksis, privat praksis, juridisk teori og reelle hensyn.

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

JUS 100

kode:

Course code:

Eksaminand nr.:

Examinee no.:

147

Dato og år:

Date and year:

10/12-12

Ark. nr.

sheet no.

6

av

out of

10

i alt

total no.

• Slutning: hva er meningsinnholdet i hver r.k.f.?
• Disse to er del av snover folkning; hver r.k.f. for seg.

• Vekt: hvor stor vekt kan det legges på hver r.k.f.
hovfekt, forarbeider og rettspraksis veier tyngst.
Disse har alle også en innbyrdes vektlegging (lex superior, specialis og posterior, forarbeid normalt lovvedtak og f. eks. Høyesterettsdommer over andre dommer)

Ved å bruke r.k. reglene vil det en fram til hvordan folke uklare begreper og finne fram til riktig lovregel. Tolkningsergebnatene er av ulike dyper.

En kan få loven på ordet, enten ved å presisere eller folke andreturk. Da blir resultatet motsett av lovteksten, fordi det bare er formligeheter. Vergemålsloven §1 er godt eksempel: er man over 18 år er man myndig.

På tross av lovteksten kan det også tolkes. Tolkning er innskrenkende. Skjær en bort noe som ved vanlig forståelse er innenfor ordlyden. (Eks. multeborland). Ved utvidende folkning legger en til noe som ved vanlig forståelse er innenfor utenfor ordlyden. Eks. er Hønschauckdommen, da høns ble regnet som "bøfe", eller Parsbåtdommen da 17 fots planktall ble regnet som skip.

Analogisk er når en går lengre fra ordlyden enn utvidende, men situasjonen er såpass lik at det finnes sakem å bruke samme regel. Eks: ekteskapsregler om samboer-skap.

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

JUS100

kode:

Course code:

Eksaminand nr.:

Examinee no.:

147

Dato og år:

Date and year:

19/12-12

Ark. nr.

sheet no.

7

av

out of

10

i alt

total no.

Tolkning av uklare begreper er forskjellig fra skjønnsutøvelse. Skjønnsutøvelse er kombinert med vanlig regelrett. (Vilkår-virkning), men beslutningslager får her av regelen (og bevisst fra begrepet) en viss frihet til å velge om og hvordan myndighet skal brukes. Myndighet er evne til å treffe ~~et~~ beslutninger med bindende virkning for adressaten.

Det er visse vilkår/grenser for å bruke friheten, disse gir regelen.

To hovedområder hvor det utøves mye skjønn, er forvaltningen og domstolene. Disse krenger fleksibilitet for å tilpasse eller ulike situasjoner.

• I forvaltningen må en tilpasse etter skiftende samf. forhold, økonomisk og politiske endringer.

Ekse: plan- og byggingeloven: bestemme vedt. bygge- tillatelse

• I domstolene: utøve skjønn i straffestruking (eks. strl. § 38,5). Det skal være straff, men en kan velge hvor streng. Det er også skjønn vedrørende erstatningsansvar.

Subsumpsjonsskjønn er annerledes enn skjønnsutøvelse, men jeg fører det allikevel opp her. Dette er på en måte en del av tolkning og kommer til bruk når regelen er uklar og en skal publisere. Det er et forsøk på å avklare om vilkår er oppfylt. Eksempler på uklare begreper kan være "storlige grunner" (forvaltningsloven), f.eks. "ulikebørlig fortrenghet". Om vilkår er oppfylt, følger rettsplikten, og dette kan være vanlig regelrett utøvelse eller skjønnsutøvelse.

UNIVERSITETET FOR MILJØ- OG BIOVITENSKAP
NORWEGIAN UNIVERSITY OF LIFE SCIENCES

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

JUS100

kode:

Course code:

Eksaminand nr.:

Examinee no.:

147

Dato og år:

Date and year:

1912-12

Ark. nr.

sheet no.

8

av

out of

10

i alt

total no.

Y folkning ferner en altså meningsinnhold i regel,
mens i skjønnsutøvelse er det gitt en bestemt frihet
til å velge innenfor lovens rammer.

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

JUS100

kode:

Course code:

Eksaminand nr.:

Examinee no.:

147

Dato og år:

Date and year:

10/12-12

Ark. nr.

sheet no.

9

av

out of

10

i alt

total no.

Oppgave 3

Foredragsmålet er om de to avlæringene var lovlige etter hundeloven av 4. juli 2003. Utgangspunktet for drøftelsen kan tas i § 14 og § 2, c.

Hul. § 14 gjelder „Inngrep mot hund, som jager eller angriper mv.“. I ledd én og to finnes generelle bestemmelser for å avverge fare og skade. Ledd to gjør at „ulovlig inngrep mot hund lovlige når noen gjør det for å avverge at hunden urettmessig jager eller angriper (...) dyr, dersom inngrepet ikke går lenger enn nødvendig for å avverge skade.“ I tredje ledd finnes bestemmelser, som, hvis oppfylt, gjelder foran generelle bestemmelser. Bokstav a, b og c kan utelukkes, fordi det ikke er snakk om skade „angriper person“ eller „dyrets eier (...)“ som sted for avlæring eller angrep på hjortevilt.

Det første spørsmålet er om tamme kan klassifiseres som „do“

Ifølge § 3, d, kan enhver „avlære en hund som kreffes i umiddelbar forbindelse med at den har påført en person vesentlig skade, dersom hunden fortsatt utgjør en fare“
Det samme gjelder „husdyr“, dersom dyret ikke var „skummel urettmessig, um på evandem som hundeholdere disponerer“. Det første spørsmålet er om tamme kan klassifiseres som husdyr. Ifølge § 2, c er husdyr „storf, sau, geit, hest, gris og fjærtear“. Dette er vænlige dyr i norske gårdedrift, og kan ris a hoved -

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

JUS100

kode:

Course code:

Eksaminand nr.:

Examinee no.:

147

Dato og år:

Date and year:

10/12-12

Ark. nr.

sheet no.

10

av

out of

10

i alt

total no.

Relevanter økonomisk betydning. Dette kan også nes om lamaene, derfor vil jeg folke dem som hveslyst med utg. pkt. § 3d.

Aktiveringen av Tina ~~har jeg for~~ tas først. Første spørsmål er om det var "vesentlig skade", lamaen blødde kraftig, altså er vilkåret oppfylt. Det må også avgjøres om lamaen var kommet urettmessig inn. Hundens hadde jaget den inn (selv om ikke sunnes hund, derfor var det ikke urettmessig). Det tredje spørsmålet er om hundens fortsatt "utgjorde klar fare". Tina var på vei til å angripe på nytt, dermed er vilkåret oppfylt. Aktiveringen av Tina var ~~ut~~ lovlig.

Om Tassens aktivering må en se på § ledd 2. Det avgjørende spørsmålet er om en gikk "lenger enn nødvendig for å avverge skade". Tassen hadde ikke skadet noen lama og stod stille. Faktum sier at Anton skjøt et "dødbringende skudd", han kunne ha skadet skudd i stedet. Vilkåret er ikke oppfylt, og aktiveringen var ulovlig.

Aktiveringen av Tina var lovlig, men aktivering av Tassen var ulovlig.